
VERMES MIKLÓS Fizikaverseny

I. forduló

2011. február 28.

IX. osztály

I. feladat

- 1.) Két azonos, 10cm gyújtótávolságú gyűjtőlencse közös optikai tengelyen egymástól 10cm -re található. Az első lencsétől mekkora távolságra kell elhelyezzünk az optikai tengelyre merőleges kicsiny tárgyat, hogy a rendszer valódi, kétszer kisebb képet alkosson a tárgyról?
5 p
- 2.) Az $f' = 20\text{cm}$ gyújtótávolságú lencse optikai főtengelyére merőleges kicsiny tárgy a lencsétől 30cm -re található. Milyen távolságra kell elhelyezni, közös optikai tengellyel az $f'' = 10\text{cm}$ gyújtótávolságú lencsét, hogy a rendszer a tárgyról kétszer nagyobb valódi képet alkosson?
5 p

II. feladat

A $d_1 = 3.500\text{km}$ átmérőjű Holdat csillagászati távcsővel figyeljük. A távcső objektívjének gyújtótávolsága 1m , okulárjéé 5cm . Ha a Föld-Hold távolság $d_2 = 385.000\text{km}$, határozzuk meg:

- a.) Mekkora szög alatt látható a Hold korongja a távcsövön át?
5 p
- b.) Mennyivel kell elmozdítanunk az okulárt ahhoz, hogy optikai középpontjától 10cm -re elhelyezett fényérzékeny lemezen keletkezzék a Hold képe?
3 p
- c.) Mekkora a Hold fényképének átmérője?
2 p

III. feladat

Párhuzamos, keskeny fénynyaláb R sugarú, homogén és izotrop anyagból készült átlátszó gömbre esik úgy, hogy a nyaláb központi sugara a gömb középpontján halad át. A gömb elhagyásakor a nyaláb keresztmetszetének átmérője harmadrésze a beeső nyaláb keresztmetszete átmérőjének.

Határozzuk meg:

- a.) A gömb anyagának törésmutatóját.
5 p
- b.) Milyen távolságra található a gömb középpontjától a gömbnek, mint vastag lencsének, a képtéri gyújtópontja?
3 p
- c.) Mekkora kell legyen a gömb anyagának törésmutatója, hogy szórólencseként viselkedjék?
2 p